

Program „Rodzina 500 plus” jako element systemu wspierania rodzin i dzietności

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ✓ Świadomość potrzeby wspierania dzietności w Polsce jest coraz większa. Ponad trzy czwarte badanych (77%) uważa, że państwo poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki powinno zachęcać ludzi do posiadania większej liczby dzieci.

- ✓ Zdecydowana większość ankietowanych (80%) popiera wprowadzenie świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko do 18 roku życia lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach. Przeciwnych temu rozwiązaniu jest 15% ogółu respondentów.

- ✓ Społeczne przewidywania co do skutków wejścia w życie rządowego programu są umiarkowanie optymistyczne. Prawie dwie trzecie badanych (65%) ma nadzieję, że wejście w życie programu „Rodzina 500 plus” przyczyni się do wzrostu liczby urodzeń w Polsce (16% sądzi, że będzie to istotny wzrost, a 49% – że niewielki). Brak wpływu programu na liczbę urodzeń przewiduje 29% respondentów.

- ✓ Wątpliwości budzi realizacja programu „Rodzina 500 plus” w przyszłości. Ponad połowa badanych (51%) obawia się, że ten lub kolejny rząd nie znajdzie pieniędzy na kontynuowanie tego programu. Blisko jedna trzecia (32%) uważa natomiast, że program „Rodzina 500 plus” będzie traktowany priorytetowo i realizowany przez lata.

Prezydent podpisał ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, która jest realizacją jednej ze sztandarowych przedwyborczych obietnic PiS. Ustawa ma na celu finansowe wsparcie rodzin wychowujących dzieci oraz poprawę dzietności w Polsce wobec utrzymywania się niekorzystnych trendów demograficznych. Przewiduje ona wypłacanie rodzinom wychowującym dzieci do 18 roku życia świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko oraz na pierwsze dziecko w rodzinach, w których dochód nie przekracza 800 zł miesięcznie w przeliczeniu na osobę (lub 1200 zł w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym).

W związku z tym zebraliśmy opinie Polaków o programie „Rodzina 500 plus” i o tym, czy i jak państwo powinno wspierać dzietność i rodziny wychowujące dzieci¹.

OCZEKIWANIA DOTYCZĄCE POLITYKI RODZINNEJ PAŃSTWA

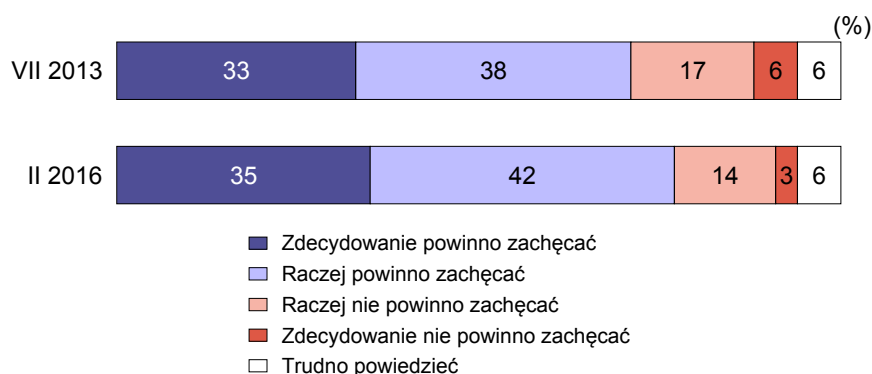
Generalnie Polacy widzą potrzebę prowadzenia przez państwo polityki pronatalistycznej. Ponad trzy czwarte badanych (77%) uważa, że państwo poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki powinno zachęcać ludzi do posiadania większej liczby dzieci. Z opinią tą nie zgadza się 17% ankietowanych. Świadomość potrzeby wspierania dzietności w Polsce jest coraz większa.

Potrzebę prowadzenia przez państwo odpowiedniej polityki pronatalistycznej najczęściej dostrzegają osoby najlepiej wykształcone i sytuowane. Wagę tę kwestii częściej niż przeciętnie podkreślają ankietowani o prawicowej orientacji politycznej oraz respondenci najbardziej zaangażowani w praktyki religijne.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (309) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 3–10 lutego 2016 roku na liczącej 1000 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY OBECNIE W POLSCE PAŃSTWO POPRZEZ PROWADZENIE ODPOWIEDNIEJ POLITYKI POWINNO ZACHĘCAĆ LUDZI DO POSIADANIA WIĘKSZEJ LICZBY DZIECI CZY TEŻ NIE?

W ocenie społecznej polityka pronatalistyczna i prorodzinna powinna być kompleksowa i obejmować działania służące zarówno poprawie sytuacji materialnej i bytowej rodzin, jak i ułatwieniu łączenia obowiązków rodzinnych i zawodowych poprzez wspieranie matek małych dzieci na rynku pracy oraz zwiększenie dostępności instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem. Wśród pięciu najważniejszych, zadaniem badanych, realizowanych lub postulowanych form wspierania dzietności znalazły się: pomoc dla młodych małżeństw w uzyskaniu mieszkania, niskie opłaty dla rodziców za przedszkola i żłobki, świadczenia wychowawcze dla rodzin z dziećmi do 18 roku życia, ulgi podatkowe dla osób wychowujących dzieci oraz pomoc w powrocie do pracy lub znalezieniu zatrudnienia dla matek małych dzieci. W dalszej kolejności wymieniano zwiększenie liczby żłobków i przedszkoli oraz roczne urlopy rodzicielskie.

RYS. 2. JAKIE FORMY WSPIERANIA RODZINY, OBECNIE FUNKCJONUJĄCE LUB POSTULOWANE, UWAŻA PAN(I) ZA NAJBARDZIEJ ZACHĘCAJĄCE MŁODYCH LUDZI DO POSIADANIA DZIECI?

Prowadzone w kolejnych latach badania pokazują, jak zmienia się sposób myślenia Polaków o polityce prorodzinnej państwa. Jeszcze dziesięć lat temu dominowało przekonanie, że państwo powinno wspierać tylko rodziny znajdujące się w trudnym położeniu materialnym. Od kilku lat dominuje opinia, że wsparcie ze strony państwa powinny otrzymywać wszystkie rodziny wychowujące dzieci. A zatem w ocenie społecznej polityka prorodzinna powinna mieć nie tyle charakter prosojalny, ile służyć wzmocnieniu wartości rodziny i posiadania dzieci, tym samym wspierać dzietność.

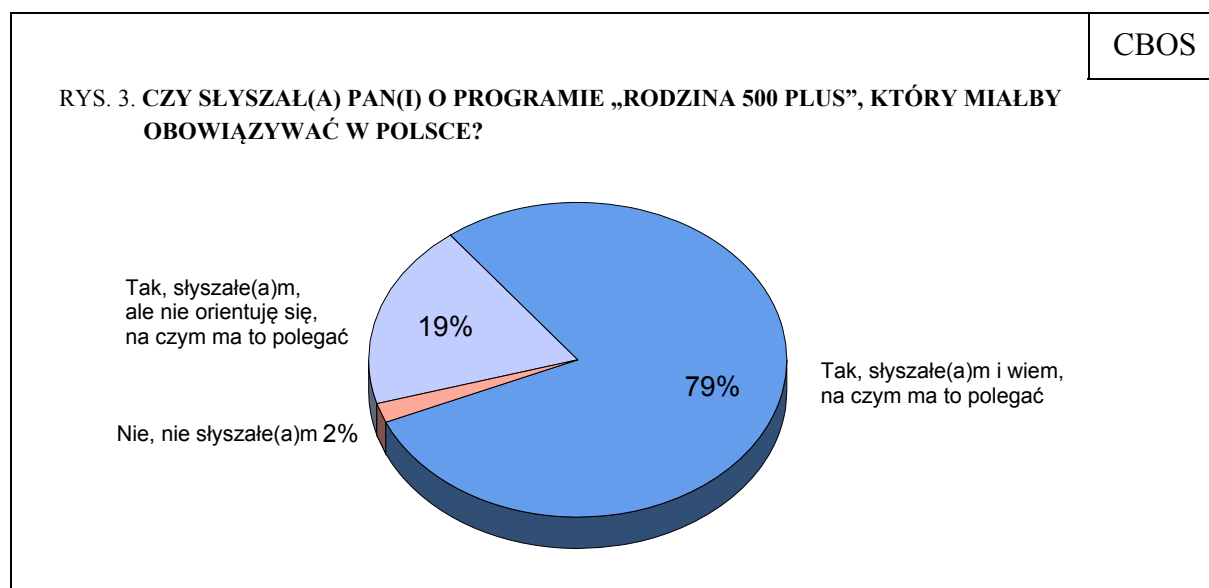
Tabela 1

Możliwe są różne podejścia i różne formy polityki wspierania rodzin przez państwo. Czy, Pana(i) zdaniem, państwo powinno wspierać:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	II 2000	II 2006	IV 2012	II 2016
	w procentach			
- wszystkie rodziny wychowujące dzieci	36	43	60	60
- tylko rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej	61	53	37	38
- państwo w ogóle nie powinno wspierać rodzin	1	1	1	0
Trudno powiedzieć	2	3	2	2

OPINIE O PROGRAMIE „RODZINA 500 PLUS”

WIEDZA O PROGRAMIE

Prawie wszyscy Polacy (98%) słyszeli o rządowym programie „Rodzina 500 plus”, niemal cztery piąte ogółu badanych deklaruje, że wie, na czym ma on polegać.

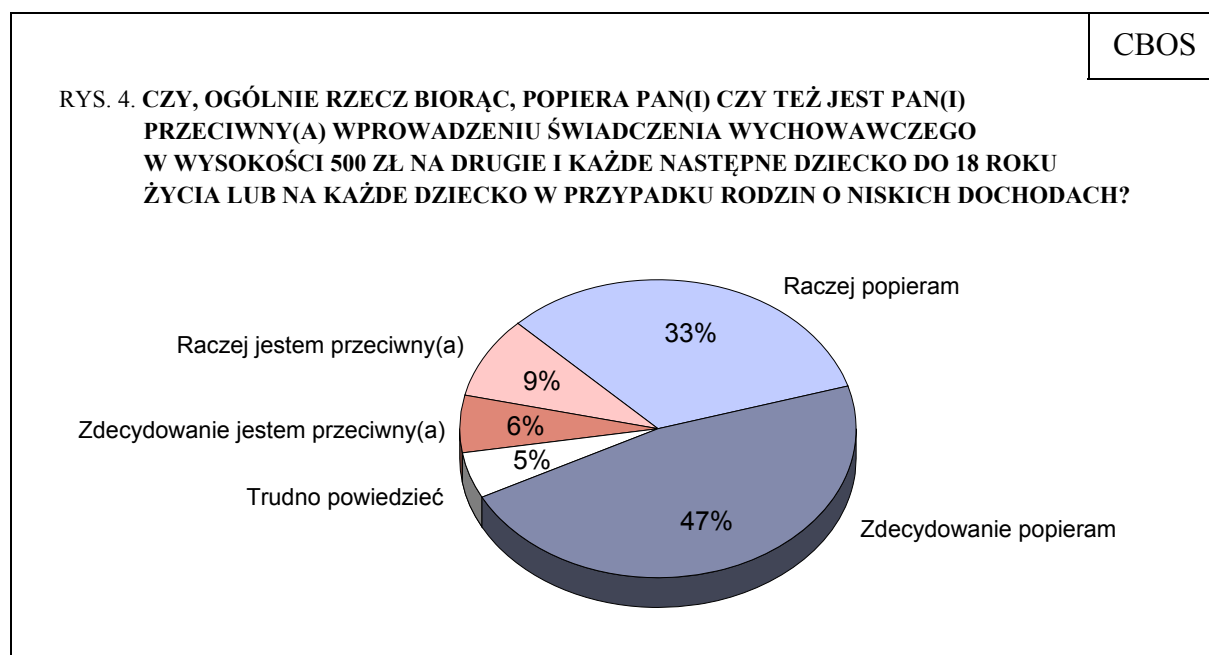

Ogółem 28% badanych zadeklarowało, że ma na wychowaniu dzieci do 18 roku życia. Większość z nich (57%, tj. 16% ogółu) spodziewa się, że otrzyma świadczenie wychowawcze przynajmniej (i najczęściej) na jedno dziecko. Pozostali (37%, tj. 10% ogółu) twierdzą, że świadczenie nie będzie im przysługiwać. Tylko stosunkowo nieliczni opiekunowie dzieci do 18 roku życia (6%, tj. 2% ogółu) jeszcze nie wiedzą, czy będą beneficjentami programu „Rodzina 500 plus”.

POPARCIE DLA PROGRAMU

Wprowadzenie świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko do 18 roku życia lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach popiera zdecydowana większość badanych (80%, w tym 47% zdecydowanie). Przeciwnych temu rozwiązaniu jest 15% ankietowanych.

Program „Rodzina 500 plus” znajduje poparcie we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Stosunek do niego różnicuje jednak w pewnym stopniu status społeczno-ekonomiczny badanych, określony poziomem wykształcenia i wysokością dochodów *per capita*. Im wyższy poziom wykształcenia i wyższe dochody, tym bardziej krytyczny stosunek do tego projektu. O ile wśród osób z wykształceniem podstawowym oraz wśród najslabiej sytuowanych (o miesięcznych dochodach *per capita* do 649 zł), ponad 90%

deklaruje poparcie dla programu „Rodzina 500 plus”, a tylko nieliczni są przeciw, o tyle wśród respondentów z wyższym wykształceniem oraz wśród badanych dysponujących miesięcznie kwotą 2000 zł i więcej na osobę w rodzinie rządowy projekt ma mniej więcej dwie trzecie zwolenników (odpowiednio: 68% i 65%) i całkiem sporo przeciwników (28% i 31%).

Stosunek do programu w pewnej mierze modyfikuje orientacja polityczna i światopoglądowa badanych. Popieraniu go sprzyjają poglądy prawicowe oraz silniejsza religijność.

W elektoratach partyjnych poparcie dla programu „Rodzina 500 plus” wyrażają przede wszystkim wyborcy PiS oraz ruchu Kukiz'15. Jego zwolennikami są w większości także sympatycy PO i Nowoczesnej, choć spore ich grupy należą do jego oponentów.

Tabela 2

Elektoraty partyjne*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) wprowadzeniu świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde następne dziecko do 18 roku życia lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	95	3	2
Kukiz '15	89	7	4
PO	65	32	3
Nowoczesna Ryszarda Petru	62	31	7

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Program „Rodzina 500 plus” popiera ogromna większość jego potencjalnych beneficjentów. Stosunkowo bardziej krytyczni wobec niego są ci, którzy mają dzieci do 18 roku życia, ale świadczenia wychowawczego nie otrzymują, jednak i w tej grupie wyraźnie dominuje aprobata.

Tabela 3

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) wprowadzeniu świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde następne dziecko do 18 roku życia lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach?		
		Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Niemający pod opieką dzieci do 18 roku życia		80	14	6
Mający pod opieką dzieci do 18 roku życia i według własnych deklaracji*:	– nieuprawnieni do świadczenia wychowawczego na żadne dziecko	69	24	7
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 1 dziecko	87	12	1
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 2 dzieci i więcej	90	10	0

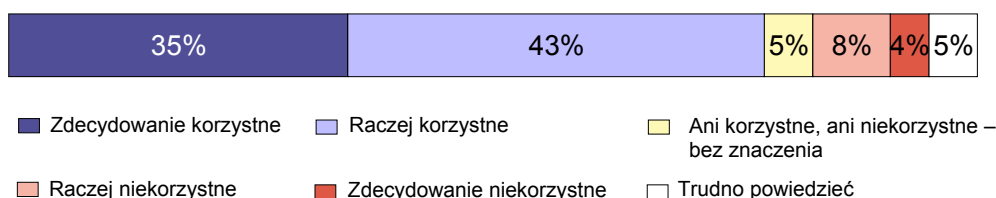
*Pominięto osoby niewiedzące, czy otrzymają świadczenie wychowawcze na dzieci ze względu na ich małą liczebność (15 osób)

OCENA SKUTKÓW PROGRAMU

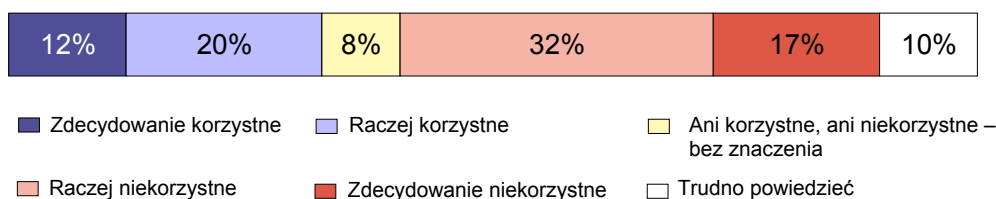
Większość badanych (78%) jest przekonana, że wprowadzenie programu „Rodzina 500 plus” będzie korzystne dla społeczeństwa. Spora grupa (36%) deklaruje, że oni sami lub ktoś z ich gospodarstwa domowego skorzysta z tego programu. Wątpliwości budzą jednak skutki jego realizacji dla gospodarki – 49% respondentów obawia się, że realizacja programu będzie niekorzystna dla gospodarki, 32% zaś sądzi, że będzie korzystna. Co ciekawe, opinie o gospodarczych skutkach programu „Rodzina 500 plus” różnicuje nie tyle położenie społeczne, ile – przede wszystkim – orientacja polityczna. O ile niemal połowa badanych identyfikujących się z prawicą (49%) jest przekonana, że wprowadzenie świadczenia wychowawczego dla rodzin z dziećmi do 18 roku życia przyniesie gospodarce korzyści, o tyle dwie trzecie ankietowanych o orientacji lewicowej (66%) obawia się, że będzie ono miało niekorzystne następstwa dla gospodarki. W potencjalnych elektoratach partyjnych przeświadczenie o ekonomicznych korzyściach z realizacji programu „Rodzina 500 plus” wyrażają przede wszystkim zadeklarowani wyborcy PiS (57%). Sympatycy ruchu Kukiz'15 są w tej kwestii podzieleni – równie często spodziewają się pozytywnych skutków wprowadzenia tego programu (37%), co negatywnych (38%). Większość zwolenników PO (71%) oraz Nowoczesnej (74%) przewiduje natomiast, że jego realizacja zaszkodzi polskiej gospodarce.

RYS. 5

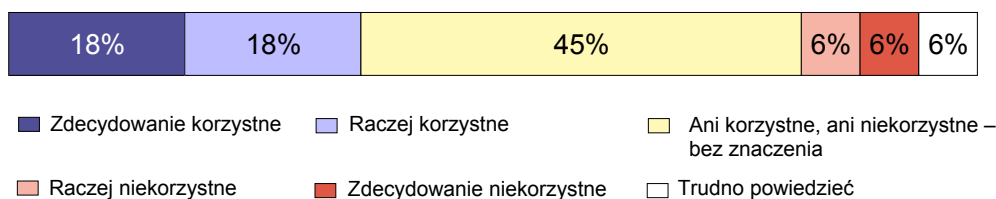
CZY WPROWADZENIE ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO W WYSOKOŚCI 500 ZŁ NA DRUGIE I KAŻDE NASTĘPNE DZIECKO DO 18 ROKU ŻYCIA LUB NA KAŻDE DZIECKO W PRZYPADKU RODZIN O NISKICH DOCHODACH BĘDZIE KORZYSTNE DLA SPOŁECZEŃSTWA?

CZY WPROWADZENIE ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO W WYSOKOŚCI 500 ZŁ NA DRUGIE I KAŻDE NASTĘPNE DZIECKO DO 18 ROKU ŻYCIA LUB NA KAŻDE DZIECKO W PRZYPADKU RODZIN O NISKICH DOCHODACH BĘDZIE KORZYSTNE DLA POLSKIEJ GOSPODARKI?

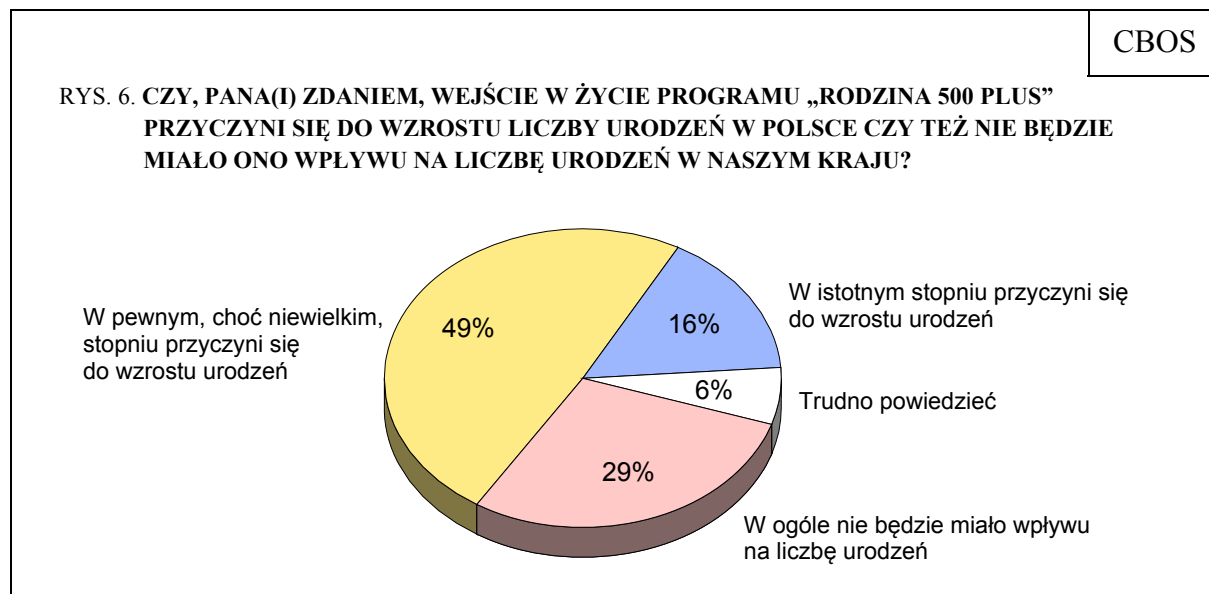

CZY WPROWADZENIE ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO W WYSOKOŚCI 500 ZŁ NA DRUGIE I KAŻDE NASTĘPNE DZIECKO DO 18 ROKU ŻYCIA LUB NA KAŻDE DZIECKO W PRZYPADKU RODZIN O NISKICH DOCHODACH BĘDZIE KORZYSTNE DLA PANA(I) OSOBIŚCIE LUB INNYCH OSÓB Z PANA(I) GOSPODARSTWA DOMOWEGO?

Według szacunków rządu dzięki wprowadzeniu programu „Rodzina 500 plus” w ciągu dziesięciu lat urodzi się w Polsce 278 tys. dzieci więcej, niżby to miało miejsce bez tego rozwiązania i przy założeniu, że sprawdziłaby się optymistyczna prognoza GUS dotycząca liczby urodzeń. Ma to złagodzić spadek liczby rodzących się w Polsce dzieci, choć nie zdoła całkiem odwrócić negatywnych trendów. Społeczne przewidywania dotyczące skutków wejścia w życie rządowego programu są umiarkowanie optymistyczne. Prawie dwie trzecie

badanych (65%) ma nadzieję, że wejście w życie programu „Rodzina 500 plus” przyczyni się do wzrostu liczby urodzeń w Polsce (16% sądzi, że będzie to istotny wzrost, a 49% – że niewielki). Brak wpływu programu na liczbę urodzeń przewiduje 29% respondentów.

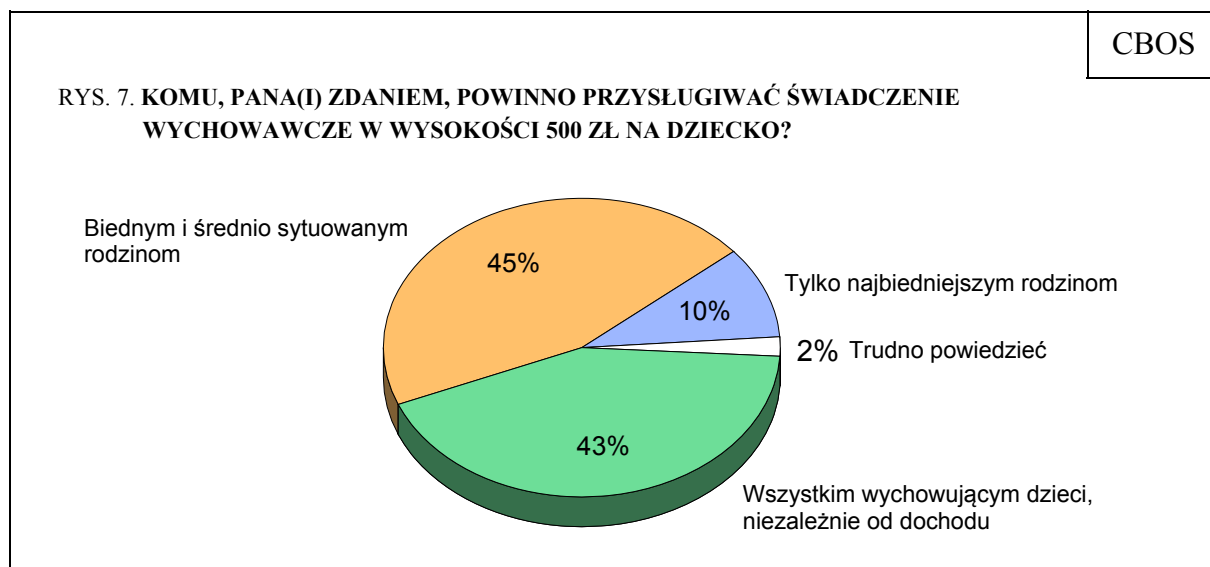

Jak wynika z analiz, opinie na temat skuteczności rządowego programu także różnicuje głównie orientacja polityczna. Wzrostu urodzeń spodziewają się przede wszystkim badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne (23% sądzi, że będzie on znaczny, a 55% – że niewielki), natomiast braku wpływu – ankietowani identyfikujący się z lewicą (44%). W elektoratach partyjnych największymi optymistami są zwolennicy PiS – 27% spodziewa się istotnego wzrostu urodzeń, a 51% niewielkiego. Pozytywnych efektów programu oczekuje też zdecydowana większość sympatyków ruchu Kukiz'15 (20% przewiduje istotny wzrost liczby urodzeń, a 57% – niewielki). Bardziej sceptyczni w ocenach są sympatycy PO i Nowoczesnej, wśród których znaczna część (odpowiednio: 43% i 46%) sądzi, że program ten nie przyniesie zamierzonych efektów w postaci wzrostu liczby urodzeń.

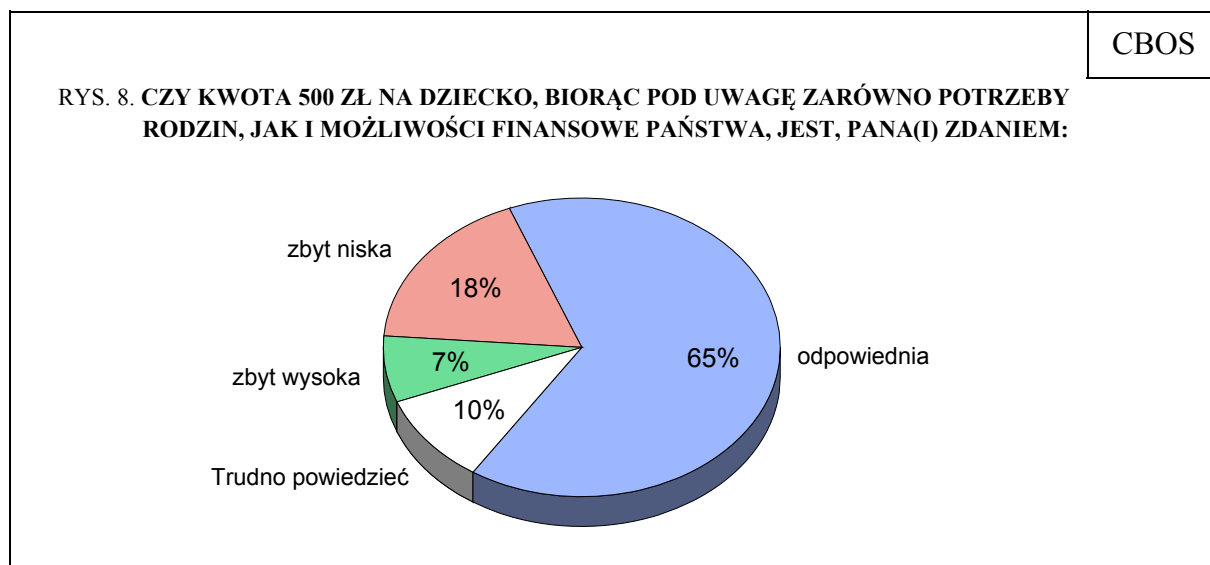
WYSOKOŚĆ I ZASADY WYPŁACANIA ŚWIADCZEŃ

Jedną z budzących kontrowersje kwestii dotyczących zasad wypłacania świadczeń wychowawczych jest brak limitu dochodów uprawniających do ich pobierania. Zgodnie z przyjętym założeniem, świadczenie ma mieć charakter powszechny (od drugiego dziecka), a system wypłat możliwie najprostszy.

Opinie na temat tego, kto powinien być adresatem rządowego programu, są podzielone. Ogółem ponad połowa respondentów uważa, że dostęp do świadczenia wychowawczego powinien być ograniczony i przysługiwać rodzinom biednym i średnio zamożnym (45%) lub tylko najbiedniejszym (10%). Duża grupa (43%) sądzi jednak, że świadczenie wychowawcze powinno być wypłacane wszystkim rodzinom, niezależnie od ich dochodu.

Prawie dwie trzecie ankietowanych (65%) uważa, że biorąc pod uwagę zarówno potrzeby rodzin, jak i możliwości finansowe państwa kwota 500 zł na dziecko jest odpowiednia. Pozostali częściej sądzą, że jest zbyt niska (18%) niż że zbyt wysoka (7%).

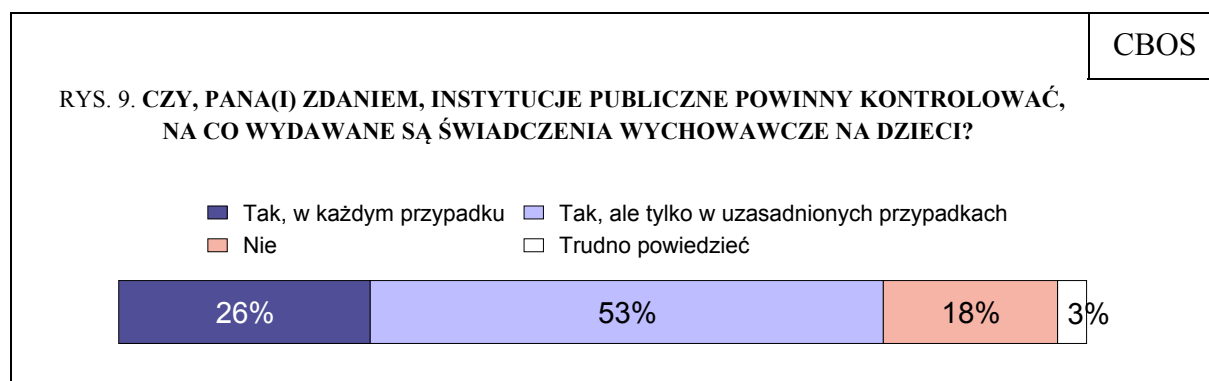
Przekonanie, że kwota 500 zł na dziecko jest odpowiednia, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, a także wśród beneficjentów programu „Rodzina 500 plus”.

Tabela 4

		Czy kwota 500 zł na dziecko, biorąc pod uwagę zarówno potrzeby rodzin, jak i możliwości finansowe państwa, jest, Pana(i) zdaniem:			
		odpowiednia	zbyt niska	zbyt wysoka	Trudno powiedzieć
		w procentach			
Niemający pod opieką dzieci do 18 roku życia		65	17	7	11
Mający pod opieką dzieci do 18 roku życia i według własnych deklaracji*:	– nieuprawnieni do świadczenia wychowawczego na żadne dziecko	61	23	8	8
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 1 dziecko	68	17	7	8
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 2 dzieci i więcej	71	24	2	3

*Pominięto osoby niewiedzące, czy otrzymają świadczenie wychowawcze na dzieci ze względu na ich małą liczebność (15 osób)

Zgodnie z przyjętymi założeniami, instytucje publiczne nie będą kontrolować, na co przeznaczone zostanie świadczenie wychowawcze. Jednak w przypadku sygnałów, że otrzymywane środki są marnotrawione lub wydawane niezgodnie z celem, przewidziana jest możliwość przekazywania świadczeń wychowawczych w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług. Podejście ustawodawcy jest zbieżne, jak się wydaje, z odczuciami społecznymi. Zdaniem ponad połowy badanych (53%) instytucje publiczne powinny kontrolować, na co wydawane są świadczenia wychowawcze jedynie w uzasadnionych przypadkach. Co czwarty respondent (26%) sądzi, że kontrola powinna dotyczyć wszystkich rodzin. Prawie co piąty (18%) jest jednak przeciwnikiem jakichkolwiek kontroli.

Opinie w tej kwestii różnicuje w pewnym stopniu wykształcenie. Do zwolenników kontroli częściej należą badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym niż z wykształceniem średnim i wyższym. Generalnie przeciwnikami kontroli częściej są osoby wychowujące dzieci poniżej 18 roku życia niż niemające pod opieką dzieci. Przeciwni jakiegokolwiek kontroli są przede wszystkim respondenci deklarujący, że otrzymają świadczenia wychowawcze na co najmniej dwoje dzieci.

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, instytucje publiczne powinny kontrolować na co wydawane są świadczenia wychowawcze na dzieci?			
		Tak, w każdym przypadku	Tak, ale tylko w uzasadnionych przypadkach	Nie	Trudno powiedzieć
		w procentach			
Niemający pod opieką dzieci do 18 roku życia		29	52	17	2
Mający pod opieką dzieci do 18 roku życia i według własnych deklaracji*:	– nieuprawnieni do świadczenia wychowawczego na żadne dziecko	19	60	19	2
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 1 dziecko	27	51	21	1
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 2 dzieci i więcej	15	47	37	2

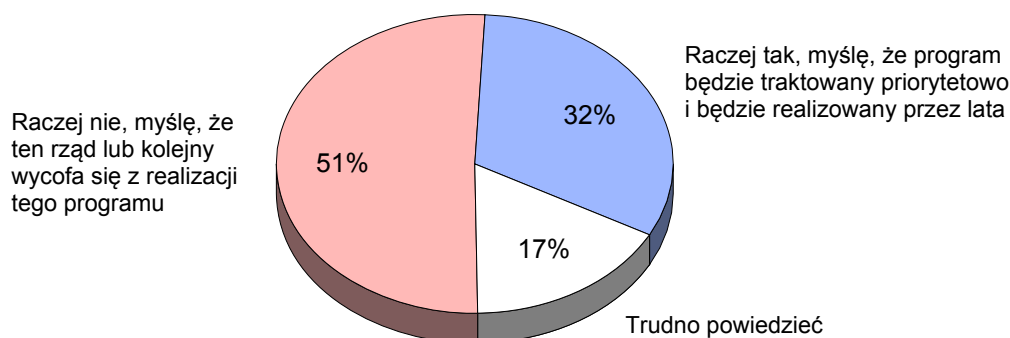
*Pominięto osoby niewiedzące, czy otrzymają świadczenie wychowawcze na dzieci ze względu na ich małą liczebność (15 osób)

PERSPEKTYWICZNOŚĆ PROGRAMU

Skuteczność programu „Rodzina 500 plus” będzie zależała – najprawdopodobniej – nie tyle od tego, jak długo będzie on faktycznie realizowany, ile przede wszystkim od tego, czy stanie się on w świadomości społecznej stałym i przewidywalnym elementem systemu wspierania rodzin i dietności w Polsce. Tylko wówczas może on być brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji prokreacyjnych i sprzyjać zwiększaniu dietności. Tymczasem wątpliwości budzi realizacja programu „Rodzina 500 plus” w przyszłości. Ponad połowa badanych (51%) obawia się, że ten lub kolejny rząd nie znajdzie pieniędzy na kontynuowanie tego programu. Prawie jedna trzecia (32%) uważa natomiast, że program „Rodzina 500 plus” będzie traktowany priorytetowo i realizowany przez lata.

RYS. 10. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY W KOLEJNYCH LATACH BĘDĄ PIENIĄDZE NA REALIZACJĘ PROGRAMU „RODZINA 500 PLUS”?

Opinie w tej kwestii wyraźnie różnicuje, z jednej strony, orientacja polityczna (i szerzej – światopoglądowa) badanych, z drugiej – wykształcenie. W realizację programu „Rodzina 500 plus” w kolejnych latach wierzy ponad połowa osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne (53%). Większość respondentów identyfikujących się z lewicą (68%) oraz lokujących swoje poglądy w centrum (59%) przewiduje, że ten lub kolejny rząd wycofa się z programu. Ponadto im większa religijność, tym częstsze nadzieje, że program „Rodzina 500 plus” będzie traktowany priorytetowo, a jego realizacja nie zostanie zaniechana.

W elektoratach partyjnych nadzieję na kontynuację programu w kolejnych latach mają przede wszystkim wyborcy PiS, rzadziej sympatycy ruchu Kukiz’15. Większość zwolenników PO oraz Nowoczesnej sądzi, że program szybko upadnie.

Tabela 6

Elektoraty partyjne*	Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu „Rodzina 500 plus”?		
	Raczej tak, myślę, że program będzie traktowany priorytetowo i będzie realizowany przez lata	Raczej nie, myślę, że ten rząd lub kolejny wycofa się z realizacji tego programu	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	60	24	16
Kukiz’15	43	49	8
PO	15	77	8
Nowoczesna Ryszarda Petru	14	80	6

*Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Przekonanie, że obecny lub kolejny rząd wycofa się ze świadczenia wychowawczego 500 plus jest tym częstsze, im wyższy poziom wykształcenia badanych. Sceptycznie o kontynuacji programu „Rodzina 500 plus” wypowiada się 62% respondentów z wyższym wykształceniem (wśród osób z wykształceniem podstawowym – 41%, z zasadniczym zawodowym – 44%).

Jak się okazuje, także ludzie młodzi (w wieku 18–34 lata), do których przynajmniej potencjalnie adresowany jest program, są częściej niż przeciętnie sceptyczni co do tego, czy będzie on kontynuowany w kolejnych latach (60% wśród osób od 18 do 24 roku życia, 63% wśród badanych w wieku 25–34 lata).

Beneficjenci programu „Rodzina 500 plus” nieco częściej niż przeciętnie spodziewają się, że będzie on realizowany w przyszłości. Nadzieje na to najczęściej wyrażają osoby uprawnione do świadczenia wychowawczego na co najmniej dwoje dzieci. Także wśród nich jednak przeważająca część ma obawy, że ten lub kolejny rząd wycofa się z programu.

Tabela 7

		Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu „Rodzina 500 plus”?		
		Raczej tak, myślę, że program będzie traktowany priorytetowo i będzie realizowany przez lata	Raczej nie, myślę, że ten rząd lub kolejny wycofa się z realizacji tego programu	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Niemający pod opieką dzieci do 18 roku życia		32	50	18
Mający pod opieką dzieci do 18 roku życia i według własnych deklaracji*:	– nieuprawnieni do świadczenia wychowawczego na żadne dziecko	30	56	14
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 1 dziecko	35	49	16
	– uprawnieni do świadczenia wychowawczego na 2 dzieci i więcej	39	47	14

*Pominięto osoby niewiedzące, czy otrzymają świadczenie wychowawcze na dzieci ze względu na ich małą liczebność (15 osób)

W ostatnich latach nastąpił pewien przełom w myśleniu Polaków o polityce państwa wobec rodziny związany ze wzrostem świadomości potrzeby prowadzenia polityki pronatalistycznej. Kiedyś przeważało przekonanie, że pomoc państwa powinna być adresowana w głównej mierze do rodzin gorzej sytuowanych i słabiej sobie radzących, obecnie dominuje pogląd, że państwo powinno wspierać wszystkie rodziny wychowujące dzieci. Program „Rodzina 500 plus” wpisuje się w ten sposób myślenia o polityce państwa wobec rodzin. Spotyka się on z poparciem zdecydowanej większości Polaków. Duża część z nich wierzy, że rządowy program przyczyni się do wzrostu urodzeń w Polsce, choć stosunkowo niewielu liczy, że będzie miał znaczenie przełomowe. Skuteczność programu „Rodzina 500 plus” będzie z pewnością zależała od tego, czy stanie się on w społecznej świadomości trwałym elementem kompleksowego systemu wspierania rodzin. Obok materialnego wsparcia rodzin istotne są takie elementy tego systemu, jak: poprawa dostępności mieszkań dla ludzi młodych oraz ułatwienia w łączeniu obowiązków rodzinnych i zawodowych poprzez wspieranie matek małych dzieci na rynku pracy, a także poprzez zwiększenie dostępności instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem.

Opracowała

Beata ROGUSKA

Tabela 1

		Czy obecnie w Polsce państwo poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki powinno zachęcać ludzi do posiadania większej liczby dzieci czy też nie?			Liczba osób
		Powinno zachęcać	Nie powinno zachęcać	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		77	17	6	1000
Płeć	Mężczyźni	80	14	6	475
	Kobiety	73	19	8	525
Wiek	18-24 lata	83	13	4	103
	25-34	74	21	5	190
	35-44	79	16	5	182
	45-54	81	14	5	148
	55-64	73	18	9	177
	65 lat i więcej	73	16	12	201
Miejsce zamieszkania	Wieś	75	18	7	400
	Miasto do 19 999	82	9	10	129
	20 000 - 99 999	71	23	6	216
	100 000 - 499 999	79	16	4	156
	500 000 i więcej mieszk.	82	11	8	99
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	63	26	12	203
	Zasadnicze zawodowe	74	19	7	245
	Średnie	79	14	7	302
	Wyższe	86	11	3	250
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	90	7	3	127
	Średni personel, technicy	94	6		40
	Pracownicy adm.-biurowi	82	10	8	60
	Pracownicy usług	84	12	5	59
	Robotnicy wykwalifikowani	79	17	4	119
	Robotnicy niewykwalifik.	55	32	13	61
	Rolnicy	84	16		29
	Pracujący na własny rach.	80	17	4	43
	Bezrobotni	67	31	2	65
	Emeryci	72	16	12	233
	Renciści	64	27	9	52
	Uczniowie i studenci	84	10	6	58
	Gospodynie domowe i inni	65	28	6	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	88	9	3	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	84	9	7	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	77	18	5	268
	prywatnym gosp. rolnym	75	25		33
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	70	21	9	126
	Od 650 do 999 zł	75	18	6	146
	Od 1000 do 1399 zł	75	20	5	196
	Od 1400 zł do 1999 zł	82	10	8	132
	2000 zł i więcej	87	10	4	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	61	30	9	88
	Średnie	76	17	8	432
	Dobre	80	15	5	479
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	85	11	4	61
	Raz w tygodniu	77	16	7	445
	1-2 razy w miesiącu	79	13	9	163
	Kilka razy w roku	75	20	5	194
	W ogóle nie uczestniczy	69	23	8	132
Poglądy polityczne	Lewica	76	16	7	162
	Centrum	76	16	8	244
	Prawica	89	7	3	294
	Trudno powiedzieć	64	27	9	300

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, państwo powinno wspierać:				Liczba osób
		wszystkie rodziny wychowujące dzieci	tylko rodziny wychowujące dzieci znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej	Państwo w ogóle nie powinno wspierać rodzin	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		60	38	0	2	999
Płeć	Mężczyźni	56	42	0	3	475
	Kobiety	63	36	0	0	524
Wiek	18-24 lata	59	39		1	103
	25-34	73	27	1		188
	35-44	69	28		2	182
	45-54	59	39		2	148
	55-64	51	47		2	177
	65 lat i więcej	47	50	1	2	201
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	35	1	1	400
	Miasto do 19 999	64	31		4	129
	20 000 - 99 999	54	45		2	216
	100 000 - 499 999	57	43		0	155
	500 000 i więcej mieszk.	61	39			99
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	54	44	1	1	203
	Zasadnicze zawodowe	56	41		3	245
	Średnie	60	37	0	2	302
	Wyższe	68	32		0	249
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	25		1	125
	Średni personel, technicy	63	33		3	40
	Pracownicy adm.-biurowi	65	35			60
	Pracownicy usług	60	40			59
	Robotnicy wykwalifikowani	58	40		2	119
	Robotnicy niewykwalifik.	69	30		1	61
	Rolnicy	69	31			29
	Pracujący na własny rach.	58	42			43
	Bezrobotni	62	36	2		65
	Emeryci	49	48	1	2	233
	Renciści	47	50		3	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	72	28			137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	61	37		2	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	63	36		1	268
	prywatnym gosp. rolnym	58	38	4		33
	Do 649 zł	54	45	1		126
Dochody na jedną osobę	Od 650 do 999 zł	61	37	2	0	146
	Od 1000 do 1399 zł	61	37		3	196
	Od 1400 zł do 1999 zł	56	44		1	132
	2000 zł i więcej	59	39		2	163
	Ocena własnych war. mater.	Złe	54	42	3	1
Średnie		54	44	0	2	432
Dobre		66	33		1	479
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	56	42		3	61
	Raz w tygodniu	60	38	0	1	445
	1-2 razy w miesiącu	59	39	1	1	163
	Kilka razy w roku	61	36		3	194
	W ogóle nie uczestniczy	61	38		1	131
Poglądy polityczne	Lewica	59	40		0	162
	Centrum	60	38		2	243
	Prawica	58	40		2	294
	Trudno powiedzieć	62	37	1	1	300

Tabela 3

		Czy słyszał(a) Pan(i) o programie „Rodzina 500 plus”, który miałby obowiązywać w Polsce?			Liczba osób
		Nie, nie słyszałem(a)m	Tak, słyszałem(a)m, ale nie orientuję się, na czym ma to polegać	Tak, słyszałem(a)m i wiem, na czym ma to polegać	
		%	%	%	
Ogółem		2	19	79	999
Płeć	Mężczyźni	1	22	77	475
	Kobiety	2	17	82	524
Wiek	18-24 lata	1	9	91	103
	25-34	3	19	78	190
	35-44		19	81	182
	45-54	1	20	79	148
	55-64		24	76	177
	65 lat i więcej	4	20	76	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	17	80	400
	Miasto do 19 999		23	77	129
	20 000 - 99 999	1	24	75	215
	100 000 - 499 999	1	15	84	156
Wykształcenie	500 000 i więcej mieszk.	1	17	83	99
	Podstawowe / gimnazjalne	4	29	67	202
	Zasadnicze zawodowe	1	22	77	245
	Średnie	1	15	84	302
Grupa społeczna i zawodowa	Wyższe	0	14	86	250
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		11	89	127
	Średni personel, technicy		17	83	40
	Pracownicy adm.-biurowi		15	85	60
	Pracownicy usług		9	91	59
	Robotnicy wykwalifikowani	1	22	77	119
	Robotnicy niewykwalifik.	1	23	76	61
	Rolnicy		26	74	29
	Pracujący na własny rach.		20	80	43
	Bezrobotni	4	28	68	65
	Emeryci	3	20	77	232
	Renciści	5	31	65	52
	Uczniowie i studenci		12	88	58
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	3	22	75	55
	inst. państw., publicznej		16	84	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1	13	86	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	0	17	82	268
Dochody na jedną osobę	prywatnym gosp. rolnym	4	25	71	33
	Do 649 zł	2	23	75	126
	Od 650 do 999 zł	1	24	74	146
	Od 1000 do 1399 zł	1	18	81	196
Ocena własnych war. mater.	Od 1400 zł do 1999 zł	1	14	86	132
	2000 zł i więcej		13	87	163
	Złe	1	26	73	88
Udział w prakt. religijnych	Średnie	2	19	79	431
	Dobre	1	18	81	479
	Kilka razy w tygodniu		14	86	60
	Raz w tygodniu	2	21	77	445
Poglądy polityczne	1-2 razy w miesiącu	2	12	86	163
	Kilka razy w roku		21	79	194
	W ogóle nie uczestniczy	3	23	74	132
Poglądy polityczne	Lewica	2	16	82	162
	Centrum		15	85	244
	Prawica	0	16	84	294
	Trudno powiedzieć	4	28	69	299

Tabela 4

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) czy też jest Pan(i) przeciwny(a) wprowadzeniu świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde następne dziecko do 18 roku życia lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach?			Liczba osób
		Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		80	15	5	1000
Płeć	Mężczyźni	80	14	6	475
	Kobiety	81	15	5	525
Wiek	18-24 lata	82	16	2	103
	25-34	76	20	4	190
	35-44	80	14	6	182
	45-54	79	16	5	148
	55-64	75	17	7	177
	65 lat i więcej	89	7	5	201
Miejsce zamieszkania	Wieś	86	11	3	400
	Miasto do 19 999	84	12	4	129
	20 000 - 99 999	75	17	9	216
	100 000 - 499 999	78	16	6	156
	500 000 i więcej mieszk.	71	26	3	99
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	92	4	4	203
	Zasadnicze zawodowe	86	9	5	245
	Średnie	77	15	7	302
	Wyższe	68	28	4	250
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	60	36	4	127
	Średni personel, technicy	87	8	5	40
	Pracownicy adm.-biurowi	78	18	3	60
	Pracownicy usług	87	5	8	59
	Robotnicy wykwalifikowani	78	14	9	119
	Robotnicy niewykwalifik.	84	9	7	61
	Rolnicy	88	8	4	29
	Pracujący na własny rach.	74	18	7	43
	Bezrobotni	80	16	4	65
	Emeryci	87	9	4	233
	Renciści	89	7	4	52
	Uczniowie i studenci	80	17	3	58
	Gospodynie domowe i inni	83	12	5	55
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	73	22	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		79	17	4	104
sekt. pryw. poza rolnict.		76	16	8	268
prywatnym gosp. rolnym		81	16	4	33
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	91	8	1	126
	Od 650 do 999 zł	88	10	2	146
	Od 1000 do 1399 zł	80	11	9	196
	Od 1400 zł do 1999 zł	80	15	5	132
	2000 zł i więcej	65	31	4	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	81	14	5	88
	Średnie	83	11	6	432
	Dobre	78	18	5	479
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	92	4	4	61
	Raz w tygodniu	83	12	5	445
	1-2 razy w miesiącu	83	12	5	163
	Kilka razy w roku	76	20	4	194
	W ogóle nie uczestniczy	71	22	7	132
Poglądy polityczne	Lewica	71	25	4	162
	Centrum	78	17	5	244
	Prawica	85	11	4	294
	Trudno powiedzieć	83	10	7	300

Tabela 5

		Czy wprowadzenie świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł na drugie i każde następne dziecko do 18 roku życia lub na każde dziecko w przypadku rodzin o niskich dochodach będzie korzystne dla polskiej gospodarki?				Liczba osób
		Korzystne	Ani korzystne, ani niekorzystne – bez znaczenia	Niekorzystne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		32	8	49	10	998
Płeć	Mężczyźni	37	11	44	8	474
	Kobiety	28	6	54	12	524
Wiek	18-24 lata	22	13	61	5	103
	25-34	32	8	51	9	190
	35-44	36	7	50	7	182
	45-54	37	9	45	9	147
	55-64	26	10	53	11	176
	65 lat i więcej	37	7	40	17	201
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	6	49	10	399
	Miasto do 19 999	33	12	44	11	129
	20 000 - 99 999	31	8	49	12	215
	100 000 - 499 999	27	11	53	8	156
	500 000 i więcej mieszk.	31	10	52	7	99
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	10	44	16	201
	Zasadnicze zawodowe	39	7	44	11	245
	Średnie	30	8	52	9	301
	Wyższe	30	9	54	6	250
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	6	58	5	127
	Średni personel, technicy	33	9	49	8	40
	Pracownicy adm.-biurowi	32	7	56	5	59
	Pracownicy usług	26	11	55	8	59
	Robotnicy wykwalifikowani	35	9	47	9	119
	Robotnicy niewykwalifik.	38	18	41	3	61
	Rolnicy	53		32	16	29
	Pracujący na własny rach.	33	12	47	7	43
	Bezrobotni	26	2	55	17	65
	Emeryci	35	8	40	17	231
	Renciści	25	14	48	14	52
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	6	56	6	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	34	10	50	6	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	32	11	49	7	268
	prywatnym gosp. rolnym	49		33	18	33
	Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	31	9	48	12
	Od 650 do 999 zł	39	14	38	9	146
	Od 1000 do 1399 zł	38	6	46	10	195
	Od 1400 zł do 1999 zł	31	5	54	9	132
	2000 zł i więcej	27	11	54	7	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	6	53	11	88
	Średnie	31	10	47	12	430
	Dobre	34	7	51	8	479
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	7	25	11	61
	Raz w tygodniu	34	8	48	10	443
	1-2 razy w miesiącu	31	12	50	7	163
	Kilka razy w roku	29	5	57	9	194
	W ogóle nie uczestniczy	23	9	53	15	132
Poglądy polityczne	Lewica	22	7	66	6	162
	Centrum	25	12	56	7	244
	Prawica	49	9	37	5	292
	Trudno powiedzieć	27	6	47	20	300

Tabela 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, wejście w życie programu „Rodzina 500 plus” przyczyni się do wzrostu liczby urodzeń w Polsce czy też nie będzie miało ono wpływu na liczbę urodzeń w naszym kraju?				Liczba osób
		W istotnym stopniu przyczyni się do wzrostu urodzeń	W pewnym, choć niewielkim, stopniu przyczyni się do wzrostu urodzeń	W ogóle nie będzie miało wpływu na liczbę urodzeń	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		16	49	29	6	1000
Płeć	Mężczyźni	17	50	28	5	475
	Kobiety	15	49	30	6	525
Wiek	18-24 lata	22	58	18	1	103
	25-34	22	48	26	5	190
	35-44	12	52	32	4	182
	45-54	16	50	30	4	148
	55-64	14	44	33	9	177
	65 lat i więcej	13	48	31	8	201
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	47	29	6	400
	Miasto do 19 999	18	49	24	9	129
	20 000 - 99 999	13	51	31	6	216
	100 000 - 499 999	17	54	26	3	156
	500 000 i więcej mieszk.	12	49	35	4	99
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	21	41	31	8	203
	Zasadnicze zawodowe	15	50	29	6	245
	Średnie	17	50	26	6	302
	Wyższe	12	55	31	2	250
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	57	31	3	127
	Średni personel, technicy	16	50	30	4	40
	Pracownicy adm.-biurowi	19	58	18	6	60
	Pracownicy usług	19	61	19		59
	Robotnicy wykwalifikowani	16	53	29	3	119
	Robotnicy niewykwalifik.	18	49	28	5	61
	Rolnicy	23	34	31	13	29
	Pracujący na własny rach.	6	45	48		43
	Bezrobotni	24	50	21	5	65
	Emeryci	13	45	32	9	233
	Renciści	13	42	29	16	52
	Uczniowie i studenci	26	54	18	2	58
	Gospodynie domowe i inni	22	34	40	5	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	56	23	5	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	48	35	4	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	13	56	29	2	268
	prywatnym gosp. rolnym	28	38	18	15	33
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	25	44	23	9	126
	Od 650 do 999 zł	20	50	23	8	146
	Od 1000 do 1399 zł	18	49	29	4	196
	Od 1400 zł do 1999 zł	8	61	28	3	132
	2000 zł i więcej	13	54	29	4	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	37	35	12	88
	Średnie	15	50	29	7	432
	Dobre	17	52	28	4	479
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	56	14	2	61
	Raz w tygodniu	15	51	27	7	445
	1-2 razy w miesiącu	14	51	28	7	163
	Kilka razy w roku	15	51	30	4	194
	W ogóle nie uczestniczy	16	39	41	4	132
Poglądy polityczne	Lewica	5	48	44	3	162
	Centrum	13	49	33	5	244
	Prawica	23	55	18	4	294
	Trudno powiedzieć	18	46	28	8	300

Tabela 7

		Jak Pan(i) sądzi, czy w kolejnych latach będą pieniądze na realizację programu „Rodzina 500 plus”?			Liczba osób
		Raczej tak, myślę, że program będzie traktowany priorytetowo i będzie realizowany przez lata	Raczej nie, myślę, że ten rząd lub kolejny wycofa się z realizacji tego programu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	51	17	999
Płeć	Mężczyźni	37	47	17	475
	Kobiety	28	54	18	524
Wiek	18-24 lata	27	60	13	103
	25-34	23	63	13	190
	35-44	34	54	12	182
	45-54	35	46	19	148
	55-64	29	51	20	177
	65 lat i więcej	40	35	25	200
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	48	18	400
	Miasto do 19 999	34	48	18	129
	20 000 - 99 999	28	51	21	215
	100 000 - 499 999	31	57	12	156
Wykształcenie	500 000 i więcej mieszk.	32	55	13	99
	Podstawowe / gimnazjalne	32	41	27	203
	Zasadnicze zawodowe	37	44	19	245
	Średnie	30	53	17	302
Grupa społeczna i zawodowa	Wyższe	29	62	9	250
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	62	6	127
	Średni personel, technicy	31	63	6	40
	Pracownicy adm.-biurowi	25	55	20	60
	Pracownicy usług	32	63	5	59
	Robotnicy wykwalifikowani	34	51	16	119
	Robotnicy niewykwalifik.	31	37	32	61
	Rolnicy	34	52	14	29
	Pracujący na własny rach.	28	59	12	43
	Bezrobotni	28	49	23	65
	Emeryci	41	37	23	232
	Renciści	26	42	32	52
	Uczniowie i studenci	16	72	11	58
Gospodynie domowe i inni	28	54	18	55	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	39	50	11	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	62	11	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	56	15	268
	prywatnym gosp. rolnym	37	48	15	33
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	38	41	22	126
	Od 650 do 999 zł	30	48	22	146
	Od 1000 do 1399 zł	38	47	15	196
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	52	13	132
	2000 zł i więcej	32	56	11	165
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	54	21	88
	Średnie	31	49	20	432
	Dobre	34	51	15	479
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	56	28	16	61
	Raz w tygodniu	36	46	18	445
	1-2 razy w miesiącu	31	52	16	163
	Kilka razy w roku	25	58	17	194
	W ogóle nie uczestniczy	20	63	17	132
Poglądy polityczne	Lewica	20	68	12	162
	Centrum	25	59	16	243
	Prawica	53	34	13	294
	Trudno powiedzieć	23	51	26	300